

Sanja Morić, Ines Han Dovedan¹

stručni rad

Claude Monet – Slikarev vrt u Givernyju

Sažetak

Vrt poznatog slikara impresionista Claudea Oscara Moneta (1840. – 1926.), nastao je krajem 19. stoljeća kao posljedica slikareve dvije velike strasti – slikarstva i vrtlarstva. Obje su svoje ostvarenje doživjele na imanju od oko 3 ha koje je slikar kupio u malom mjestu Giverny, udaljenom 70 km sjeverozapadno od Pariza. Vrt se sastojao od tri dijela, a osnova uređenja bazirala se na specifičnoj primjeni biljnog materijala. Naročito su poznate cvjetne gredice u zanimljivim kombinacijama boja koje je slikar neumorno kreirao u svom vrtu i gotovo jednakom inspiracijom prenosio na svoja slikarska platna.

Ključne riječi: ukrasna hortikultura, Claude Monet, slikarstvo, impresionizam

Uvod

Vrt impresionističkog ugođaja smješten na imanju veličine od oko 3 ha u Givernyju, sastojao se od tri dijela: Cvjetnog vrta (1883.), Vodeno vrta (1893.) i Vrta povrća. Dojmljivi prostori nastali su krajem 19. stoljeća, nakon što je Monet zahvaljujući svom slikarskom umijeću stekao slavu i postao priznat u SAD-u. U razdoblju drugog svjetskog rata, vrt biva jako uništen, a ostaje zapušten sve do sedamdesetih godina 20. stoljeća, kad se počelo raditi na njegovoj temeljitoj obnovi. Vrt je ponovo uređen i otvoren za posjetitelje 1980. godine.

Slika 1. Cvjetni vrt (foto: Han Dovedan, kolovoz 2009.)

U oblikovnom smislu Monetov vrt ne donosi ništa novo, ali je izniman u načinu kreiranja atmosfere i slaganju biljnog materijala, naročito boja cvjetnih gredica. Vrt je impresionistički, a čine ga dva glavna vrta (Cvjetni i Vodeni), postavljena u kontrastu oblikovanja, atmosfere i boje.

Dijelovi Monetovog vrta

Cvjetni vrt, veličine oko 1 ha, geometrijski je oblikovan (slika 1), a čine ga cvjetne gredice

¹ dr.sc. Sanja Morić, prof. dr.sc. Ines Han Dovedan; Agronomski fakultet, Sveučilište u Zagrebu - Zavod za ukrasno bilje, krajobraznu arhitekturu i vrtu umjetnost

Slika 2. Glavna aleja u Cvjetnom vrtu (foto: Han Dovedan, kolovoz 2009.)

i krajobraznu arhitekturu Gertrude Jekyll uređene neformalno zasađenim biljnim vrstama unutar pravilno oblikovanih cvjetnih površina. Ideal je bio postići što prirodniji način uređenja.

Slika 3. Monetova kuća u Cvjetnom vrtu (foto: Han Dovedan, kolovoz 2009.)

na vodenoj površini stvara dojam mističnosti i spokojne zaokruženosti vrta.

Zadnje spomenuti - Vrt povrća, veličine oko 1 ha i geometrijski oblikovan, služio je za opskrbljivanje Monetovog domaćinstva svježim povrćem. Vrt je inače bio malo udaljen od dvaju već opisanih vrtova i jedini je koji danas više ne postoji, a na njegovom je mjestu izgrađeno veliko parkiralište (Russell, 1995.; Fell, 1997.; Morić, 2001.).

Kombinacije boja Monetovih cvjetnih gredica

Monetove cvjetne gredice bile su geometrijskih oblika, četvrtaste i kružne. Bez obzira na oblik, bile su zasađene biljnim materijalom barem na tri nivoa visine i uvijek uokvi-

pravih geometrijskih oblika, različitih dimenzija, odvojene stazama od sipine i naglašene zasađenim voćnim vrstama. Dominantna je središnja cvjetna aleja (slika 2) zasađena slojevito, počevši od najnižih dragoljuba (*Tropaeolum majus*), zatim zvjezdana (*Aster* sp.), dalija (*Dahlia* sp.) i suncokreta (*Helianthus annuus*), do kružnih lukova s ružama penjačicama (*Rosa* sp.) koje vode do Monetove kuće (slika 3). Vrt je vesele atmosfere, u razigranim kombinacijama boja cvjetnih gredica koje su po uzoru na vrtlara i teoretičara ukrasne hortikulture Williama Robinsona

Vodeni je vrt (oko 1 ha) organski oblikovan, a čini ga veliko jezero s mostićima u japanskom stilu te visoka stabla koja u potpunosti uokviruju taj prostor i čine ga mirnim utočištem poticajnim za promišljanje i posvećenost unutrašnjem biću (slike 4 i 5). Romantični stil tog vrta upotpunjen je lopočima (*Nymphaea* sp.) (slika 6) u raznim bojama koji su za slikareva života bili vječiti motiv koji je bilježio na svojim platnima. Osim lopoča, značajna je i glicinija (*Wisteria sinensis*), ali i mnogobrojno dendrološko i vodeno bilje koje svojim različitim teksturama i zrcaljenjem

rene niskim biljem, poput patuljaste perunike (*Iris pumila*) ili jastučca (*Aubrieta* sp.). Baveći se fenomenima svjetlosti i bojom u svom dugogodišnjem slikarskom radu, provednom slikajući pejzaže i prizore na otvorenom u različito doba dana, loveći mijene svjetlosti i atmosfere, Monet je došao do omiljenih kombinacija boja za cvjetne gredice u svom vrtu:

- **crveno – srebrno – zeleno** (npr.: *Geranium* sp. – *Dianthus* sp.)
- **narančasto - plavo** (npr.: *Tropaeolum majus* – *Ipomea* sp.)
- **žuto – ljubičasto**
(npr.: *Tagetes erecta* – *Salvia* sp.)
- **plavo – ružičasto – bijelo**
(npr.: *Iris* sp. – *Tulipa* sp.- cvjetovi voćaka)

Svoje je znanje o boji primjenjivao i za stvaranje dojma perspektive u vrtu. Bilje toplih boja stavljao bi u prednji plan jer optički djeluju približavajuće na promatrača, dok je bilje hladnih boja slagao u pozadinu jer optički djeluju udaljavajuće.

Za vizualno povećanje prostora koristio je bilje "magličastih" cvjetova/cvatova poput lavande (*Lavandula* sp.) ili tamarisa (*Tamarix* sp.). Za naglašavanje boja unutar cvjetnih gredica, slikar je koristio biljne vrste u crnoj i bijeloj (ne)boji. U sjenovite dijelove vrta sadio je cvjetne vrste plavih cvjetova poput potočnice (*Myosotis* sp.).

Osim prema visini i boji, cvjetne je gredice slagao i kombinirajući različite teksture biljnog materijala.

Zaključak

Monetov vrt u malom francuskom mjestu Giverny nastao na prijelazu 19. i 20. stoljeća predstavljao je slikarevu viziju - impresionizam "prebačen" iz dvodimenzionalnog prostora njegovih slika u trodimenzionalno prostranstvo njegova nadahnutog vrta. Vrt građen na kontrastu dvaju glavnih vrtova – Cvjetnog i Vodenog; oprečna u načinu oblikovanja, atmosferi i boji, i danas inspirira atmosferom i slikarski prokušanim kombinacijama boja biljnog materijala. Monetov vrt predstavlja veliki izazov brojnim sli-

Slike 4. i 5. Vodeni vrt
(foto: Han Dovedan, kolovoz 2009.)

Slika 6. Lopoči u Vodenom vrtu
(foto: Han Dovedan, kolovoz 2009.)

karima koji i danas slikaju njegove mnogobrojne motive, a predstavlja izazov i u ukrasnoj hortikulturi, u umijeću slaganja biljnih struktura, naročito cvjetnih gredica, na što prirodni način.

Literatura

1. Fell, D. (1997.). *Secrets of Monet's Garden*. Friedman/Fairfax, New York
2. Morić, S. (2001.). Utjecaj impresionizma na izbor biljnih vrsta u oblikovanju cvjetnih ploha. Diplomski rad – mentorica Ines Vršek, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
3. Russel, V. (1995.). *Monet's Garden Through the Seasons at Giverny*. Frances Lincoln Limited, London

professional paper

Claude Monet – Painter's Garden in Giverny

Abstract

Garden, of a very well known impressionistic painter Claude Oscar Monet (1840. – 1926.), was formed in the late 19th century as a result of the painter's two great passions - painting and gardening. Both were accomplished on the landed property of about 3 ha, which was bought by the artist in a small village of Giverny, situated 70 km northwest of Paris. The garden consisted of three parts, and the garden design was based on the specific use of the plant material. Particularly famous are the flower-beds formed by applying interesting color combinations, created tirelessly by the artist in his garden and painted almost with the same inspiration on his canvases.

Key words: ornamental horticulture, Claude Monet, painting, impressionism